

vây, những yúkiến của HoàChí Minh cho thay rồi rang, *vấn hoà vớa lai mục tiêu vớa lai nông lóc của sỡi phải triển*. Quan niếm ấy cho nên nay vấn nõõc Nẵng ta khẩng nỡnh trong Nghò quyếi trung õõng 5 khoa VIII. Trong sỡi nghiếp nõi mới nẵ nõõc, Nẵng ta nẵnẵi nhiếm vui phải triển kinh teáa trong tẵi, cũng theáhiển tinh thần mà HoàChí Minh nẵneủ ra trõõc nẵy. Khi kinh teá phải triển chẵi thì những niếm kiển nẵxây dõng và phải triển vấn hoà cũng bõ hẵi chẵi và nõõng thõi khi vấn hoà thạp thì sỡi phải triển kinh teá cũng bõ cẵi trõi Nẵi nay nõõc HoàChí Minh nẵi rỏ “Trong hoẵ cẵi hiển nay, chũng ta cẵi gặp kheirok hẵi, trỡnh nõi vấn hoà của cẵi bõ và nẵi dẵi cẵi thạp, do nõi cẵi hẵi chẵi nhiếm kẵi quẩi trong cẵi gặp, trong sẵi xuất”⁽⁴⁾.

Xẩi nỡnh rỏ mẽi quan hẵi giõa vấn hoà với cẵi lỏnh với k히려 nõi vắy, nên trong khẩng chiển chõng thõc dẵi Phẩp, HoàChí Minh nẵi khẩng nỡnh : “Vấn hoà ngheá thuẩi cũng nõi mẽi hoẩi nõõng kh히려, khõng theá nõõng ngoẩi, mà phải õi trong kinh teá và chính trỡ”⁽⁵⁾. Quan niếm nõi của HoàChí Minh nẵi nỡnh hõõng cho viểi xẩi dõng và phải triển nên vấn hoà của nõõc ta trong suổi những nẵi khẩng chiển chõng Phẩp và chõng Mỹ cũng nõi trong thõi ky quẩi nõi nẵi lẵi chũi nghiũa xẩi hoẩi.

Trong tỡi tõõng HoàChí Minh ve vấn hoà, niếm nõi bắi lẵi chũi trõõng xẩi dõng mẽi nên vấn hoà mẽi Viểi Nam với những tỡi chẩi kh히려 cõ bẵi với nên vấn hoà cũ

Khi nõi nên nên vấn hoà cũ HoàChí Minh chũi yểu tắp trung vào vấn hoà của thõc dẵi phong kiển. Nõi lẵi nên vấn hoà mang tỡi nõi dỏch, *ngu dẵi*. Ngõõi nẵi phẩi tỡi những ẩi hõõng nguy hẵi của nên vấn hoà cũ trong nhiếm bắi viểi những nẵi 20, nẵi biểi, trong tắi phẩi *Bắi ẩi chẵi nõi thõc dẵi Phẩp õi Nẵng Dõõng*, nõõc xuất bắi nẵi 1925. Trong tắi phẩi nay, Ngõõi cũ viểi: “Nẵi cũ theá nẵi lẵi dỏ lẵi bẵi Phẩp và bõ cỡi dẵi bắi xõi mẽi c히려 ẩi thẵi, bõ cỡi *cẩi mắp* của nên vấn minh khõng những nẵi nõi nhẩi dẵi An Nam bẵi rỏõi và thõc phiểi, mà cỡi thẵi mẽi chính sẩi ngu dẵi triểi nẵi”⁽⁶⁾.

Sau khi C히려 mắng thẵi Tẵi thanh cũng,

Chũi tỡi HoàChí Minh nẵi nõi rỏ với Uỷ ban vấn hoà lẵi thõi Bắi Bỏ veá tỡi chẩi của nên vấn hoà mẽi mà nõõc ta cẵi phải xẩi dõng. Nõi lẵi tỡi khoa hỡ, tỡi c히려 mắng và nẵi chũng. Ủi kiển nay nẵi nõõc Ngõõi khẩng nỡnh lẵi trong *Bắi cẩi chính trỡ tắi Nẵi hoẩi nẵi biểi toẵi quốc lẵi thõi* của Nẵng, nẵi 1951. Ngõõi viểi: “Phẩi triểi nẵi tắi trõ mẽi di tỡi thõc nõi và vẵi hõõng nõi dỏch của vấn hoà nẵi quốc. Nỡng thõi, phải triển những trũyển thõng tỡi nẵi của vấn hoà dẵi tỡi và hẩi thũi những cẩi mẽi của vấn hoà tiểi bõ theá giõi, nẵi xẩi dõng mẽi nên vấn hoà Viểi Nam cũ tỡi chẩi dẵi tỡi, khoa hỡ và nẵi chũng”⁽⁷⁾. Cỡi theá nõi nẵi lẵi lẵi niếm rắi quan trỡng trong tỡi tõõng vấn hoà của HoàChí Minh. Nỡi cũ yủ nghiũa nỡnh hõõng cho Nẵng ta trong xẩi dõng nõõng lỏi phải triển vấn hoà Viểi Nam. Khi mẽi Bắi bõõc vào giẵi nõi c히려 mắng XHCN, HoàChí Minh nẵi nẵi rỏ “Nẵi phẩi vui sỡi nghiếp c히려 mắng xẩi hoẩi chũi nghiũa thì vấn hoà phải xẩi hoẩi chũi nghiũa ve nõi dung và dẵi tỡi ve hỡ thõc”⁽⁸⁾.

Theo HoàChí Minh, *tỡi chẩi dẵi tỡi*, hay nẵi tỡi, cũ c히려 dẵi tỡi của vấn hoà Viểi Nam lẵi tỡi chẩi riểng, lẵi c히려 tỡi bẵi trong, tắi nên những nẵi kh히려 biểi của dẵi tỡi Viểi Nam sỡi với c히려 dẵi tỡi kh히려. Nỡi nõõc theá hiển trong tỡi tõõng, tỡi c히려, tẵi hỡ, tỡi c히려, nẵi nõõc, lỏi sỡi, phong tỡi, tắi quẩi, trong c히려 lỏi hỡ vấn hỡ ngheá thuẩi, trong toẵi bõ nõi sỡi tỡi thần của dẵi tỡi; và tắi trung nẵi lẵi trong những trũyển thõng tỡi nẵi của vấn hoà Viểi Nam, tắi nên những giẩi trỡ tinh thần bẵi võng. Những giẩi trỡ ẩi cũ khi bõ lỏ rỏ rang, cũ khi tiểi ẩi trong chiểi sẵi của nõi sỡi con ngõõi và xẩi hoẩi. Cỡi theá lẵi ví dũi veá trũyển thõng yểu nõõc của nhẩi dẵi ta nõi mẽi giẩi trỡ nõi bắi của vấn hoà Viểi Nam: “Tỡi thần yểu nõõc giõng nõi c히려 thõi của quyỷ cũ khi nõõc trỡng bắy trong tỡi kỡi, trong bỡi pha lẵi rỏ rang deá thắy. Những cũng cũ khi nõõc cũ giẩi kỡi nẵi trong rỏõng, trong hỡ”⁽⁹⁾. Viểi giõõg nỡnh những giẩi trỡ trũyển thõng nõi theá nẵi lẵi cho nên vấn hoà Viểi Nam mang bắi sẩi riểng, khõng bõ nõõng hỡ trong quẩi trỡ bõ nõi hoẵ hẵi trẵi nẵi. Do nõi xẩi dõng nên vấn hoà cũ tỡi chẩi dẵi tỡi trõõc hẵi phải biểi

⁽⁴⁾ *Sẵi*, t.10, tr. 60

⁽⁵⁾ *Sẵi*, t.6, tr.368- 369

⁽⁶⁾ *Sẵi*, t.2, tr.97

⁽⁷⁾ *Sẵi*, t.6, tr.173

⁽⁸⁾ *Sẵi*, t.10, tr.60

⁽⁹⁾ *Sẵi*, t.6, tr.172

trần trong, giồng, kẻthờ những giá trị văn hoá dân tộc. Nông thời, Hoà Chí Minh cũng lâu với những người làm công tác văn hoá, rằng trong việc kẻthờ và phát huy những vốn quý báu của dân tộc, cần tránh “phục cổ một cách máy móc”⁽¹⁰⁾, cái gì tốt thì ta nên khôi phục và phát triển, cái gì xấu thì ta phải bỏ đi. Trong xây dựng nền văn hoá mới, việc phát huy những truyền thống tốt đẹp, khác phục những cái lỗi thời, lạc hậu của quá khứ là một văn nghệ phức tạp, khó khăn và lâu dài, vì nó là văn nghệ thuộc về tập quán và tri thức của mỗi người và của cả công nông xã hội. Do vậy, thông xuyên này mạnh mẽ hai mặt nó là yêu cầu của sống nghiệp xây dựng nền văn hoá mới.

Tính chất khoa học của nền văn hoá mới trong tổ tông Hoà Chí Minh nói thể hiện ở quan niệm tiếp thu những cái mới, cái tiến bộ của văn hoá nhân loại, gạt bỏ những cái lạc hậu; xây dựng văn hoá gắn với phát triển khoa học kỹ thuật. Theo Hoà Chí Minh, xây dựng nền văn hoá mới không phải là công việc trong chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi, mà cần “hấp thụ những cái mới của văn hoá tiến bộ thế giới”⁽¹¹⁾ và “phải nâng cao trình độ văn hoá của nhân dân. Phải nên xoá bỏ những tư tưởng lạc hậu của yêu nước, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, bảo vệ của công... Phải chống văn hoá nô lệ của thế giới và phong kiến. Phải tăng cường việc vệ sinh, phải phát triển báo chí...”⁽¹²⁾. Quan niệm của Hoà Chí Minh về tiếp thu tiến bộ văn hoá nhân loại nói hình thành ngay từ những năm Người còn bôn ba tìm đường cứu nước. Từ năm 1919, Hoà Chí Minh đã nâng giá trị cao vai trò của giao lưu văn hoá quốc tế nói với sự tiến bộ chung. Người viết: “Xét về nguyên tắc, tiến bộ chung phải thuộc về việc phát triển chủ nghĩa quốc tế và văn minh chứ có lỗi khi các quan hệ quốc tế nói môi trường và tăng cường”⁽¹³⁾. Sau này, trong diễn văn khai mạc Hội nghị văn hoá toàn quốc lần thứ nhất ngày 24/1/1946, Người nói: “Văn hoá Việt Nam là ảnh hưởng lẫn nhau của văn hoá Đông phương và Tây phương chung nữa...”

...Tây phương hay Đông phương có cái gì tốt ta

học lấy nên tạo ra một nền văn hoá Việt Nam. Nghệ thuật kinh nghiệm tốt của văn hoá xưa và văn hoá nay, trau dồi cho văn hoá thật *có tinh thần thuần túy Việt Nam* nên hợp với tinh thần dân chủ⁽¹⁴⁾. Ý kiến trên của Hoà Chí Minh cho thấy, quan niệm của Người về xây dựng nền văn hoá mới là hết sức rộng mở tiến tiến và hiện đại. Giữ vững và phát huy những giá trị văn hoá dân tộc, nông thời tiếp thu có chọn lọc những tinh hoa văn hoá nhân loại nên làm nên bản sắc văn hoá Việt Nam – nó là những nét đặc sắc trong tổ tông văn hoá Hoà Chí Minh. Tổ tông ấy đã nêu văn dung và phát huy trong công cuộc xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiến tiến, năm năm bản sắc dân tộc nhất là thời kỳ nói ta môi trường giao lưu và hội nhập quốc tế

Hoà Chí Minh cho rằng, nếu kiến cần thiết nên có thể tiếp thu nói tinh hoa văn hoá nhân loại là những người làm công tác văn hoá, văn nghệ phải có kiến thức, phải chịu khó học hỏi, nâng cao trình độ hiểu biết của mình. Người nói: “Phải môi trường kiến thức của mình về văn hoá thế giới... Phải nghiên cứu toàn diện văn hoá của các dân tộc khác, chớ trong trường hợp nói môi có thể tiếp thu nói nhiều hơn cho văn hoá của chính mình”⁽¹⁵⁾. Số đó phải có trình độ tri thức là nên phải biết nói những gì là tinh hoa, những gì có thể và cần tiếp thu hoặc ngược lại. Số thiếu hiểu biết nói với các nền văn hoá khác, quan niệm mô hoà trong văn nghệ tiếp thu tinh hoa văn hoá nhân loại có thể dẫn đến hai khuynh hướng hoặc “sung ngoài”, hoặc “bại ngoài”. Cái hai khuynh hướng này trước kia nếu nói có lỗi nói ta, nên nay văn không phải không có Do bảo thủ nên mỗi cái của nói ngoài nếu e ngại, nếu cho là của chủ nghĩa tư bản và “nâng dần bình hoa bình” nên không thể tiếp nhận. Ngược lại, do “sung ngoài” nên nói nông nhất hiện nay nói với “phông Tây hoa”, với “Mỹ hoa”; mỗi cái của nói ngoài nếu coi là “tiên tiến, hiện đại”, không phân biệt hay dẫu tốt xấu, tiến bộ hay chớ làm tha hoá con người.

Trong tổ tông văn hoá Hoà Chí Minh, *tính chất đại chúng* của nền văn hoá mới có thể nói nhiều nhờ tính chất phổ cập của nền văn hoá

⁽¹⁰⁾ *Sđd*, t.8, tr.327

⁽¹¹⁾ *Sđd*, t.6, tr.173

⁽¹²⁾ *Sđd*, t.7, tr.220

⁽¹³⁾ *Sđd*, t.1, tr.9-10

⁽¹⁴⁾ Hoà Chí Minh. *Về công tác văn hoá văn nghệ* Nxb.Sở thú, Hà Nội, 1977, tr.89-90

⁽¹⁵⁾ Hoà Chí Minh. *Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận*. Nxb.Văn học, Hà Nội, 1981, tr.5,16,21

nói với nãi nã soánhain dain lao nông trên phông diein vớa laochuithetham gia các hoạt nông vãn hoà cũng nhô vớa laochuithethoông thui các giai trò vãn hoà. Tính chất nãi chung của nẽn vãn hoà mỗi nồoc theathien ôichoai "công nhân, nông dân nãi nã soá phải coi vãn hoà"⁽¹⁶⁾ và "vãn hoà phải thiết thốc phục vủ nhân dân, góp phần vào việc nâng cao đời sống vui tồoi, lamh mạnh của quần chúng"⁽¹⁷⁾. Tô tồong và xây dựng mỗi nẽn vãn hoà cũitính chất nãi chung nãinồoc Hoà Chí Minh nũa vào chủitrong hoạt nông của các Ủy ban nhân dân ngay tồkhi Catch mang thàng Taim vớa mỗi thanh công. Trong bài báo *Catch toáchõc các ủy ban nhân dân* nâng trên báo Cõu quốc ngày 11/9/1945, Hoà Chí Minh nãineu ra các nhiệm vủ cho Ủy viên phuitrãch xãihoi nhô sau:

"a- Toáchõc và giám nồc các cô quan y tạ vể sinh, cõu tạ bài trõhuítuc, v.v...

b- Toáchõc và nẽu khiẽn nhõng cuõc giai trí công công, du lịch, ca kịch, chieũ bong, hoĩ hẽ kyũ nẽm.

c- Toáchõc và trõng coi công cuõc gião dũc nhân dân: mõi trõng học, chõng nãn mũchõc mõi thõ viẽn, v.v..."⁽¹⁸⁾.

Tính chất nãi chung của nẽn vãn hoà không chẽ nồoc theathien trong việc toáchõc các hoạt nông vãn hoà cũitính phỏcãp trong toan xãihoi, mà còn theathien ôinoi dung và hình thõc của tõng hoạt nông gãn guĩ, phũhõp với nhân dân. Chãng hãn, nãi với hoạt nông gião dũc và phục vủ sách báo cho nhân dân, Hoà Chí Minh nói: "Các cô quan vãn hoà, gião dũc cãn phải coi sách và báo rãi thõng tũc, đẽ xem, đẽ hiẽu, cho nhõng ngõõi nãibiet ñoc bết viết cũitheatiếp tũc học theim"⁽¹⁹⁾. Hoà Chí Minh nãilyũgião rãng, bài chí của ta không phải ñẽ cho mõi soãngõõi xem, mà ñẽ phục vủ nhân dân, ñẽ tũyẽn trũyẽn gião thích nõõng loã, chính sách của Nãing và Chính phủ cho nẽn phải cũitính chất quần chúng. Không riẽng gì nhõng hoạt nông trong lĩnh vớc gião dũc và báo chí, mà cả các hoạt nông trong lĩnh vớc ngheãthuãt cũng phải gãn guĩ, đẽ hiẽu

nói với quần chúng. Nói với ca kịch, Ngõõi yẽu caũ: "Viết nhõng bài ca vãn, đẽ hiẽu, đẽ thuõc long, phãt cho dãn. Diein nhõng bãn kịch giãn nãn, cãm nõng"⁽²⁰⁾. Nói chung, tất cả các loã hình hoạt nông vãn hoà ñẽu phải theo nguyẽn tắc "Tõ trong quần chúng ra. Vẽ sãu trong quần chúng"⁽²¹⁾.

Hoà Chí Minh cho rãng, quần chúng không nhõng laochuithethoông thui các giai trò vãn hoà, mà còn laochuithethoõng ra các giai trò vãn hoà. Chính vì thế xây dựng nẽn vãn hoà mỗi cũitính chất nãi chung phải theathien nồoc ñẽu ñõy nghiã laochuithethoõng phải nồoc tõi do sãng tão ra các giai trò vãn hoà. Trong bài *Nõi chũyẽn tãi Hoĩ nghiã Cãn bõ vãn hoà* ngày 20/10/1958, Hoà Chí Minh nãilam rõ vãn ñẽa quần chúng với sãng tão. Ngõõi khãng ñõnh: "Quần chúng laochuithethoõng sãng tão, công nõng laochuithethoõng sãng tão. Nhõng, quần chúng không phải chẽ sãng tão ra nhõng của cải và chất cho xãihoi. Quần chúng còn laochuithethoõng sãng tão nõõ... Các cãn bõ vãn hoà cãn phải giũp nhõng sãng tão của quần chúng. Nhõng sãng tão ấy laochuithethoõng hơn ngõc quyĩ"⁽²²⁾.

Cãn lờu tãm mõi yũkiẽn rãi quan trõng của Hoà Chí Minh và ñẽu kiẽn ñẽa nẽn vãn hoà cũitính chất nãi chung, ñẽa nhân dân nồoc tõi do tham gia sãng tão và hõõng thui các giai trò vãn hoà. Ngõõi khãng ñõnh rãng, chẽ khi dân tõi nồoc gião phõng, nhân dân nồoc gião phõng thì vãn ngheã mõi cũitõi do, nhân dân mõi cũinẽu kiẽn phải triẽn tãi nâng của mình. Do ñõy vãn ngheã muõn tõi do, phải tham gia catch mang. Tãt Nãi hoĩ Vãn ngheã toan quốc lần thõi III ngày 1/12/1962, Hoà Chí Minh nãicãn dãn vãn ngheã số: "Ñẽa lam tron nhiệm vủ của mình, vãn ngheã số cãn phải rẽn lũyẽn ñão nồc catch mang, nâng cao tinh thãn phục vủ nhân dân, giõõgin thãt ñõa khiẽm toãn, thãt sõi hoã mình với quần chúng, có gãn học tập chính trõ, trãu đõi ngheã nghiẽp; phải hẽ long giũp ñõithanh nẽm, lam cho vãn ngheã nồoc như ngày cãn theim trẽ theim xũn"⁽²³⁾.

Nhõng yũkiẽn của Hoà Chí Minh và vai trõ chõc nâng của vãn hoà và ñẽa bết laochuithethoõng của nẽn vãn hoà mõi mà chúng ta cãn phải

⁽¹⁶⁾ Hoà Chí Minh. *Toan tap*, t.8, Nxb.Chính trõ quốc gia, Hà Noĩ, 1996, tr.224

⁽¹⁷⁾ *Sĩd*, t.10, tr.59

⁽¹⁸⁾ Hoà Chí Minh. *Toan tap*, t.4, Nxb.Chính trõ quốc gia, Hà Noĩ, 1995, tr.14

⁽¹⁹⁾ Hoà Chí Minh. *Toan tap*, t.8, Nxb.Chính trõ quốc gia, Hà Noĩ, 1996, tr.187

⁽²⁰⁾ *Sĩd*, t.4, tr.492

⁽²¹⁾ *Sĩd*, t.5, tr. 248

⁽²²⁾ *Sĩd*, t.9, tr. 255

⁽²³⁾ *Sĩd*, t. 10, tr. 647

